

مکتبہ دارالکتاب

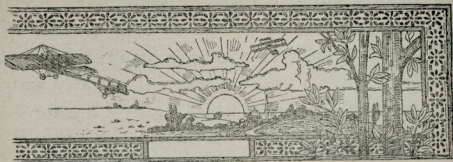
❁ ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در ❁

۳۱ نجی سنہ

۱۶ ذی الحجہ ۱۳۲۹

❁ پنجشنبہ ❁

جزو عدد : ۱۲۴

طيارلار

اهميتى ، انواعى ، ماضىسى ، ترقيات حاضرسى ، استقبالى
(مابعد عن جزؤ ۱۲۲)

خلاصه شىوصوڭ يگرى سىنە ظرفىدە علوم وفنونك ترقىاتى ، تىكمالاتى
سايبەسىندە ارباب سىمى وتجربە عالم انسانيتە جدأ شرف بخش اولەجق پك مفيد
وشايان حىرت كىشفيات واختراعاتىدە بولندىلار . فقط بوبدايىع كىشفيە ومختراعاتىد
هېچ بىرى. طياران مسئلەسىنىڭ حلى ، هوادن آغىر آلات ايلە هوادە پروازك تائىمىنى . قدر
حاز اھميت دىكلدىر ، هېچ بىرى عالم بشرىت اوزرىندە بو مرتبەلردە تائىمىر اجرا ايتىك
ماھىتىنى حاز اولەمامىشدر .

طيارلارڭ ايجادى يريوزىندە حقيقتە يىڭى برىشى وجودە كىتىرمىشدر ، گە اودە
انسانلارڭ شىمدى بە قدر ارادە وآرزولرىنە رام ايتىمكىدن حاجز قالدقلىرى يىكانە
عناصرى ، يعنى هوايىدە بەدما تىحت حكىم ونفوذلىرىنە آلمىش اولمىلىرىدۇر . فى الواقع
بشرىت ، عصرلردىنبىرى واقع اولان مساعىسى سايبەسىندە شىمىندوفىرلىرى ، سىربەلىرى ،
اوتوموبىللرى ، تونللىرى ، تىحت الارض خطوط حديدىلەلىرى ايلە قرەلارڭ اوستىنە ،

آلته حاکم اولمشلر ، کیلری ، بخاری سفینه لری ، تحت البحر کمیلر سرا کبی ایله
 بالقلر کبی ابحارده تأمین سیر و سیاحت ایده ییشلر ایدی ، فقط بدایت خلقتدن بری
 الک بیوک آرزو واملرینی تشکیل ایدن برغایینی ، یر یوزنده و سطح ابحارده اولدینی
 وجهله جو هواده ایسته دکاری صورتده سیر و جولان ایتک ، قوشلر کبی
 طیران ایده بیلک موفقیتنی ، بونجه مساعی به ، ویر دکاری بونجه قربانلر رغماً
 شمدی به قدر استحصال ایده مه مشلردی . ایسته طیران مسئله سنک حلی ایله عالم
 بشریت نهایت بوامل و غایه سنده ظفریاب اولمش بولنیور ، آرتق انسانلر ،
 کندیلرینی شمدی به قدر یر یوزینه باغلايان قانون ثقلنک ایجابلندن قورتلش اولیورلر ؛
 ذکا ودهای بشری قوانین طبیعیه نك احکامنی بیله تغییر ایده رک هوالرده تحکم
 چاره سنی نهایت الده ایتمش بولنیور . بر کره ، طیاره لرک ابحادی ایله انسانلرک یش
 آزادی خواه سنده آجیلان طرق جدید نك و سعتی کوز اوکته کتیرلسون ،
 شمدی به قدر کرک قره لرده ، کرک دکزلرده داره حرکتیز یالکیز بر سطح اوزرینه
 منحصر قالمقده ایدی ، تعقیب ایده بیله حکمز استقامتلر محدود و معین ایدی .
 حال بوکه هوایه تحکم ایتدی کمز آندن اعتباراً اوکمزده بی نهایت استقامتلر آچلش
 اولیور ، آرتق بر سطح اوزرنده حرکت مجبوریتندن قورتلره رق ایستدی کمز
 ارتقاعده ، آرزو ایلدی کمز جهت توجیه استقامت ایده بیله من امکانی حصوله کایور .
 رهگذار مزده ، طاغیر ، یارلر ، ایرماقلر ، دکزلر ، قیالر ، آطه لر ، قطعه لر کبی
 موانعک هیچ بر اهمیتی قالمیور . بر نقطه دن بر نقطه یه ضربت ایچون عوارض ارضیه نك
 بزى تعقیبه مجبور ایتدی کی بیک درلو معوج استقامتلرندن خلاص بوله رق
 اقصر طرق اولان خط مستقیم ایله کتمک امکانی حاصل اولیور . برقاج سنه ده
 کچوبده طیاره لر مرتبه تکمیلی بولدقاری وقت بوکون استانبولدن و یانه یه کتمک ایچون
 صرف ایدیلن مدت ظرفنده بورادن هندستانه و بیکه چینه ، بیکینه بیله کتمک قابل
 اوله بیله جکنده شبهه ایدیله من . بوبله بر امکانک حصولاتی ایسه جداً خوارقدن
 عدایدیله جک وروی زمینده تحولات اساسیه یه سببیت ویره جک بر حادثه اوله رق
 تلقی ده تردد جائز میدر ؟ اوت انسانلر شمدی به قدر بالخاصه زمان ایجاد و اجرا سنده

خارقه یرینه کچن پک چوق کشفیاتده بولندیلر ، پک چوق اثرلر وجود گتیردیلر؛
 قنالر آچهرق قطعه‌لری بر برندن آیرمو ، ابحار محیطیه‌نی یکدیگر یله برلشدیر مک کبی
 صانع ازلینک روی زمینه تقدیر ایتدیکی تشکیلات طبیعیه‌نی بیله تعدیل و تغیر ایتدک
 جرأتی نفسلرنده بولندیلر ، فقط مخترعات و مصنوعات بشریه‌نک هیچ بری طیاره‌لرک
 ایجادی ایله مقیس اوله‌جق بر ماهیتده دکلدر ، شمدی‌یه قدر وجوده گتیریلان هیچ
 بر اثر انسانی ، حتی فن طبعک اختراعی بیله ، عالم مدیتده طیاره‌جیلکک بادی
 اوله‌جنی تحولاتی ایقاع ایتدی و ایده‌مزدی ۱ . خلاصه ، بزم نقطه نظر منجه طیاره‌جیلک
 بودر جه‌لرده مهمدر ، بومرتبه‌لرده عظیم‌التأثیر نتایج حصوله گتیره‌جکدر و بز
 بودورده یتشمش اولان انسانلر ، طیاره‌جیلکک صورت ظهور یله صفحات ترقی
 و تکاملنه شاهد اوله‌بیلدیکمزدن طولای کن‌دیمزی بحق بختیار عد ایتلی یز .
 چونکک عالم بشریتک اک بیوک بر اختراعی ، سطح زمینده اک بیوک انقلابات
 و تحولاته مبدأ تشکیل ایله‌جک اولان بر اثر ایجادی ادراک ایلک طالعه مظهر
 اولمش بولنیورز .

۱ اگر صنعت طباعت اختراع اولنامش اولسه ابدی بوگونکی گونده مالک اولدیغیز
 وسائط انتشار ، یعنی انواع مطبوعاتده وجود بولمازدی . مطبوعات ایسه تلاحق افکارک
 اک مهم ، اک سریع و خصوصاً اک مؤثر عواملندیر . او سایه‌ده‌درکه بوگون آمربقاده بر
 متفکر و یا مخترعک صحائف مطبوعانه عکس ایدن نتیجه‌تصورات و تطبیقاتنه اطلاع ایدیور ؛
 و بو اطلاع‌درکه کره‌نک دیگر سمتده بولنان برصاحب فکری او تصور و اختراعک تکاملنه
 خدمت ایده‌جک تجارب و تحری‌یه سوق ایلیور . بناءً علیه بر ادیمزک بحق وصف ایتدیکی
 اوزره « طباعت برصنعت‌درکه مخترعات بشریه‌نک پادشاهی عد اولسه شایسته‌در . » اوله بر
 پادشاهک حکمران اولدینی برئوده فوائد معرفتله قواعد عدالت ایکی همشیره توأم کبی ابنا
 بشرک خاصه عرفانیله حاسه احتیاتی تشریکک ساعی اولیور . زمانزده هر نه‌به اثبات قدرت
 و هرهانکی شیده احراز قابلیت ایدیورسه هب طباعت سایه‌سنده در . حتی صاحب مقاله‌یه بو
 اقتدار فکر و ملاحظه‌نی افاضه ایله عالم نشریاته جسارت بخش دخول اولان قوت دخی
 بالخاصه طباعتدر .

طباعتک جهان مدیتنه اولان خدمت شامله‌سنده ، انکیز حکما سندن برذات : « دنیا‌ده‌کی
 ساعتلر عموماً برآنده طوری ویرسه طبع ما کنه‌لرینک بر دقیقه توقی قدر عالم انسانیت و مدنی
 سکنه‌دار اده‌مز . » قولله ترجمان اولشدیر .

ایشته طیاره جیلکک ظهورندن بری اورویا مطبوعاتنده گوریلان نشریات و مطالعاتی . بو مسئلهیه ارباب علم و تفکر جه عطف ایدیلان اهمیتی . یوقارودن بری دوام ایدن مسرودات ایله علی قدر الطاقه تلخیص و تعریفه ساعی اولدق . شمعی ده طیاره جیلکک جهت فنیسمی . طیاره لرک تاریمچیه سی و ترقیات حاضره سی حقیقه بر نبذه ایضاحات و معلومات اعطا ایلمک ایسترز .

طیاره لرک انواعی — بو کون انسانلر ایچون جو هواده یوکسملک ایکی صورتله قابل بولمقدده درکه بونلردن برینی « هوادن خفیف » تسمیه اولتان و سائط . یعنی (بالونلر) . دیگرینی ده « هوادن آغیر » و صفیله یاد ایدیلان آلات صعود و پروازی یعنی (طیاره) لر تشکیل ایلر .

بالونلر معلوم اولدینی اوزره ۱۷۸۳ تاریخلرینه طوغری فرانسه ارباب تجربه سندن (مونفولقیه) برادرلر طرفندن تصور و اختراع اولمشدر . بدایتده صیحاق هوا و بالاخره مولدالماء و یا هوادن خفیف سار غازلر ایله صعودی تأمین ایدیلن بو وسائط طیران . بری « مدور » و یا « غیر قابل سوق » و دیگری « قابل سوق » بالونلر نامیله ایکی قسم اساسی یه آیریلیر .

مدور بالونلر ، غایت بیسوک حجمده ، کری الشکل ، اقیسه حریره و یا سار مواددن معمول بر طاقم طور بهلردر ، که بونلر زمان ایجادلرنده نه شکلده ایسلر الان اوشکلی محافظه ایشلردر . و بونلری ایستیلان طرفه سوق ایتمک امکان خارجنده در . بر دفعه هوایه یوکسلدیلر می . اگر بر یره مربوط دکل ایسلر ، ایچنه راکب اولانلرک ایستدکلری طرفه دکل ، فقط روزکارلرک ، هوا جریانلرینک سور وکلدیکی جهت طوغری کیدرلر .

ایشته بو محذوره بناء مدور بالونلر ، یکی اختراع اولندقلری وقت تولید ایلدکلری شوق و امیده رغماً هیچ بر وجهله انسانلر ایچون جدی بر واسطه طیران

خدمتی گورده، مش . یالکنز بعض تدقیقات جو دیه اجراسی و یا محاربه لرده دشمنک
مواقع و مواضعی بر درجهیه قدر کشف و تعیین ایچون ایشه یارامشدر .

« قابل سوق » یعنی فرانسزلرک (dirigable) تسمیه ایلدکلی بالونلره
کلجه بونلر دیگر لرینه نسبتله چوق زیاده حائز اهمیتدر . چونکه بونلر
اسملری ده دلالت ایلدیکی اوزره ، ایستلیدیکی طرفه سوق ایدیله یلکده ، ایچنده
بولانلرک اداره سینه تابع بولمقده درلر . اولکیلردن الک بیوک سبب تفریقلی
ایسه شکلرینک طولانی و مخروطی اولمسنمدر .

عادی ، مدقور بالونلر ایله سیر و سیاحت هواینهک تأمین قابل اوله میه جنی
آکلاشلدقندن صکره ارباب فن قابل سوق بالونلر وجوده کتیرمک اسبابی
تصور و تخرییه باشلامشدر . بوبابده واقع اولان تشبثات و تجارب ایسه کچن
عصرک نصفندن صکره باشلامشدر . فقط اوق و قندن بری صرف ایدیلن بر چوق
مساعیه رغماً بوندن اون اون بش سینه اوله کلجهیه قدر . یعنی اوتوموبیللرده
مستعمل خفیف (موتور) لرک ایجاد و تکمیل تاریخنه قدر بحق قابل سوق بالونلر
وجوده کتیرلمسی قابل اوله مامشدر . غایت اوفاق بر حجمده یک بیوک قوت
حاصل ایدن یگی موتور لرک ظهورندن صکره ایسه بالونلرکده ایستلیدیکی صورتده
سوق و اداره سی امکانی بولمیشدر . ذاتاً طیاره لر، یعنی هوادن آغز آلات طیران
ایله هوایه صعودده بو (موتور) لر سایه سنده تأمین ایدیله یلشدر . بوجهته
بالونلرده قابلیت سوقیه اعطاسی ایله طیاره لرک ایجادی همان همان عین زمانه تصادف
ایلمشدر . دها طوغریسی یگی (موتور) لرک غایت جسیم ، حواله لی و بناء علیه
هوایه مقاومتی زیاده اولان بالونلری اولدقجه مهم بر سرعتله حرکت ایتدیردیکی
گوریلنجیه . بونلرک هوادن آغز آلات طیرانی ده پرواز ایتدیره چکی آکلاشلمش
و ایشه بو استدلال و تخمین نتیجه سنده طیاره لر ایجاد و اعمال اولمغه باشلامشدر .
بوگون (قابل سوق بالونلر) بر خیلی ترقی اتمشدر . و بونلردن بالخاصه محاربه
زمانلرنده استفاده امید ایلدیکی جهتله دول معظمه اردولرینک جمله سنده بالونچی
تشکیلاتی و بلوکلی وارددر . معافیه بونلرله شمعییه قدر اجرا ایدیله بیلان

الک بیوک سیاحت یارس ایله لوندره آرمسندده واقع اولمش و هنوز بو ایکی شهر آرمسندده کی مسافه دن دها اوزون بر مسافه قطع ایدیله مامشدر . اساساً کرک مدور اولسون و کرک قابل سوق نوعدن بولنسون ، بالونلرک سیرو سیاحت هوا شه نقطه نظرندن تأمین ایده جکی خدمات پک محدود دره و دائماً بویله محدود قاله جقدر . چونکه هواندن خفیف بو وسائط طیرانک الک بیوک محذورلری حجملرینک نسبتسز درجه ده بیوک اولمسندده در . بو قدر بیوک ، حواله لی بر جسمک ایسه ، قوه محرکه سی نه قدر عظیم اولورسه اولسون ، بر آز شدتلی روزکارلره مقاومت کوسترمی . قوتلی هوا جریانلری ایچنده سوق و اداره ایدیله یلمسی مستحیلدر . ایشته بو اعتبار ایله بالونلردن ایدیله جک استفاده دائماً نقصان قاله جق ، هوانک روزکارسز اولمی و ساره کی بر طاقم شرائطه تابع بولنه جقدر .

[مابعدی وار]

ابوالضیا زاده

ع . ولید

